

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

Сгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Мардар М.Р.	- проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
Кананихіна О.М.	- проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Волков В.Е.	- д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
Радіонова О.В.	- к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
Купріна Н.М.	- декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
Хобін В.А.	- директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
Сярова А.С.	методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек

Актуальність проблеми підвищення якості освіти зумовлена низкою внутрішніх і зовнішніх чинників. Кардинальні зміни у соціальному та економічному житті країни, невідповідність освіти викликам часу, ринку праці, інтересам та потребам особи можна віднести до внутрішніх чинників. Зовнішні чинники знаходяться, передусім, у площині глобальних інтеграційних процесів, які суттєво впливають на формування нових ціннісних орієнтирів життєдіяльності суспільства загалом та освіти зокрема [1].

У Законі України «Про освіту» [2], у напрямку розвитку якості вищої освіти перед закладами вищої освіти поставлено завдання забезпечити підготовку кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння й упровадження наукових та інформаційних технологій, конкурентоспроможних на ринку праці. Саме тому на сучасному етапі розвитку суспільства пріоритетна роль належить розв'язанню надзвичайно важливої та актуальної, водночас досить складної проблеми.

Необхідність удосконалення виховної системи вищого навчального закладу є актуальним завданням сьогодення. К. Лемківський справедливо зазначає: «Безумовно, виховання студентської молоді, яка через кілька років стане ядром української інтелігенції, потребує особливої уваги. Майбутнє нашого народу залежить від змісту цінностей, що закладаються у світоглядні орієнтири молодих людей, та від того, якою мірою духовність стане основою їх життя» [3].

Пошуки різних напрямів і підходів до удосконалення організації навчання у закладах вищої освіти зумовлюються потребами та особливостями суспільно-економічного розвитку. Упродовж століть у навчально-виховній діяльності закладів суспільство задовольняв екстенсивний підхід, пов'язаний з кількісним (а не якісним) збільшенням, розширенням до організації навчання.

На сьогодні можливості організації екстенсивної освітньої діяльності закладів вищої освіти вичерпали себе. Розвиток науки, збільшення обсягу інформації, актуалізація проблеми продукування інтелектуального багатства суспільства привели до необхідності інтенсифікації навчального процесу.

Інтенсифікація передбачає досягнення у навчанні бажаних результатів за рахунок якісних чинників, тобто за рахунок напруження розумових можливостей особистості. Адже в процесі екстенсивного навчання можливості мозку використовуються на 15-20 відсотків. Тому збільшення ефективності використання потенційних здатностей мозку студентів і викладачів - це найперша умова інтенсифікації навчального процесу [4].

Виходячи з вище сказаного, метою виховання у вищій школі є підготовка успішної особистості, що здатна самореалізуватися в соціумі як громадянин,

сім'янин, професіонал, носій культури, як лідер у суспільстві. Досягти поставлених завдань допоможуть нові виховні технології, що ґрунтуються на співпереживанні, позитивному емоційному оцінюванні. На сьогодні вони активно впроваджуються у виховній практиці ЗВО за такими напрямками: позааудиторної виховної роботи, в роботі з батьками; через соціальні інститути, взаємодію з молодіжними громадськими організаціями, діяльність студентського самоврядування, у процесі викладання навчальних дисциплін.

Слід активніше впроваджувати у виховну систему ЗВО проекти різноманітної тематики, цікавими та сучасними за формою проведення (екскурсії, експедиції, дебати, семінари, тренінги, конференції, «круглі столи», фестивалі, літературно-музичні композиції, аудіо- та відеопроєкти тощо), залучення до участі в міжнародних конкурсах, що стало традиційним в ОНАХТ. Така діяльність ефективно позначається на формуванні життєвої компетентності, досвіду, самореалізації та розвитку здібностей студента.

В умовах виховної проектної діяльності студентів позитивно розв'язується проблема ставлення студентів до знань, бажання просто отримати диплом поступово відходить, його замінює усвідомлення значущості у здобутті якісної вищої освіти, прагнення творчих пошуків. На такому етапі виховний процес досягає високого рівня результативності і переростає у самовиховання [5].

Оскільки обсяги інформації постійно зростають, оновлюються, викладачі повинні правильно організовувати свою педагогічну діяльність, щоб студенти мали змогу якісно вивчати та засвоїти отриманий матеріал.

Тільки за умови безперервності освіти людина може вважатися освіченою, бути компетентним працівником, справжнім професіоналом у своїй сфері.

Ще одною важливою пропозицією удосконалення навчального процесу є інноваційні технології, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення. Розробка і поширення інноваційних технологій, використання в навчальному процесі сучасних комп'ютерних та телекомунікаційних технологій є провідним фактором розвитку сфери освіти в цілому. Тобто потрібний системний метод створення, застосування і визначення всього процесу навчання і засвоєння знань для забезпечення оновлення та удосконалення системи освіти.

Одним із важливих пріоритетів навчальної роботи є запровадження «інноваційних педагогічних технологій», що дозволяє реалізувати поставлені цілі і завдання. Для запровадження «інноваційних педагогічних технологій» у вищій школі пропонується застосовувати такі напрями: демократизації навчального процесу, забезпечення незалежності студентів у навчанні, зміна ролі викладача, індивідуалізація навчального процесу, впровадження кооперативного навчання, інтенсифікація навчального процесу та максимальна активізація студентів у ньому.

Розвиток сучасної освіти позначений переходом від суб'єкт-об'єктної до суб'єкт-суб'єктної системи навчання і виховання. Цей шлях складний, тривалий, сповнений перешкод. Гальмує процес переходу на новий етап перенасиченість освіти елементами старої системи.

Однак нині у викладацькій науці яскраво заявляє про себе підхід, який забезпечує створення нових механізмів навчання і виховання та ґрунтується на принципах самостійності особистості, глибокої поваги до неї, врахуванні її індивідуальності.

Врахування цього підходу має суттєво гуманізувати навчально-виховний процес, наповнити його високими морально-духовними переживаннями, утвердити принципи справедливості і поваги, максимально розкрити потенційні можливості студента, стимулювати його до особистісно-розвивальної творчості.

Різною мірою до вивчення цього підходу у своїх працях зверталися вчені: В.О. Сухомлинський, Я.Ф. Чепіга, І.Д. Бех, С.І. Подмазін, О.Я. Савченко, В.Г. Кремень та ін.

Зокрема такі принципи навчання, як визнання кожного студента особистістю, принцип про відсутність бездарних студентів, принцип неповторності кожного студента тощо лягли в основу особистісно-орієнтованого навчання і виховання.

Отже, врахування індивідуальних особливостей студентів підтримують уявлення вихованця про себе як про особистість, що найперше виявляється в інших людях, - і настільки, наскільки він змінює їхнє духовне життя. За таких умов студентів усвідомлює, що вона може стати розвиненою особистістю лише через свої добropорядні вчинки.

Оцінка студента себе як особистості відбувається не лише з огляду на те, що означає та чи інша риса для нього, а й що вона може означати для інших, тобто студент має навчитись відчувати людину. Якщо педагог вбачає у студенті повноцінного партнера допомагає їй знайти себе, діє творчо, відповідно до ціннісної системи особистості, то кожен із учасників спілкування обов'язково реалізує свою людяність, індивідуальність, неповторність.

Такий підхід є стрижнем стимулювання навчальної праці, воно не може бути зорієнтоване на абстрактно студента, а спрямоване на особистість, тому спочатку викладач повинен бачити саме людину, а вже потім студента.

Література

1. Ващенко К.М. Ціннісні засади сучасної системи освіти [Електронний ресурс]. URL: http://www.filosof.com.ua/Jornel/ M_73/Vashchenko.pdf.
2. Про освіту: 23.05.1991 р. Вип. 34 ст. 451 // Відомості Верховної ради УРСР. Одеса, 1991.
3. Черкашина Т.В. Розвиток моральності як пріоритетний напрямок у формуванні взаємин (на прикладі ВНЗ І-П рівнів акредитації) // Вісник Черкаського університету. 2005. Вип 64. С. 115-118.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. КЮ: Знання, 2005. 486 с.

5. Соловей С., Демчик В. Удосконалення виховної системи вищого навчального закладу у світлі Болонського процесу // Рідна школа. 2005. Вип. 6. С. 3-9.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

О.Г. Шишко

Викладання курсу «Історія України та української культури» передбачає продовження процесу формування історичної пам'яті студентської молоді. Відповідно засвоєння уроків історичного минулого українського народу є невід'ємною гуманітарною складовою вищої освіти. Від рівня засвоєння академічного матеріалу залежить не тільки якість вищої освіти у її гуманітарному вимірі, а й рівень суспільно-політичної свідомості громадян України.

Після прийняття Законів України про «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» у квітні 2015 р. та «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» у березні 2018 р. проблема формування історичної пам'яті набула нової актуальності. Адже дослідники отримали можливість вільного доступу до архівних матеріалів каральних органів комуністичного режиму, які до цього часу ще мали закритий характер. Відповідно дискурс щодо подолання спадщини тоталітарного минулого отримав новий імпульс, збагатившись як новими науковими публікаціями, так і можливістю вільного доступу завдяки Інтернету до вже багатьох документів з Галузевого державного архіву Служби безпеки України (ГДА СБУ). Останній аспект є особливо важливим, тому що створює передумови для формування власної думки та позиції на основі першоджерел. Крім цього, всі громадяни отримали доступ до матеріалів, які містять інформацію про долю їх рідних, які були репресовані.

У той же час варто наголосити, що у ГДА СБУ та його підрозділах в областях ще й до нині відсутні описи справ, а тому залишається невідомим, яка кількість справ зберігається у його фондах, «Основному» та «Припиненому». Скажімо, ГДА СБУ у м. Одеса в «Основному» фонді знаходиться 103 архівно-слідчі справи за період з лютого 1920 р. й до березня 1922 р., коли існувала Одеська губернська надзвичайна комісія. У «Основному» фонді зберігаються архівно-слідчі справи, фігурантам яких було відмовлено у 90-х роках ХХ ст. органами прокуратури у реабілітації відповідно до Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років» від 17 квітня 1991 р. Відповідно у «Припиненому» фонді зберігаються архівно-слідчі справи осіб, які були реабілітовані.

Технологія використання проектної методики у навчанні іноземних мов на молодших курсах ЗВО	
О.С. Зінченко, С.Я. Маслова, А.В. Руда.....	107
Рекомендації ради Європи щодо вивчення та викладання іноземної мови	
М.Л. Яковлєва.....	109
Застосування когнітивних та креативних методів при вивченні дисципліни «Дизайн об'єктів готельно-ресторанного господарства»	
С.Є. Польова.....	111
Методологія мобільного навчання	
О.О. Ємонакова, В.В. Новосельцева.....	112
Етапи формування готельних мереж як складової туристичного бізнесу	
О.В. Шикіна, С.Г. Ярьоменко.....	114
Особливості викладання циклу біологічних дисциплін для біотехнологів	
Л.В. Капрельянц, Л.М. Пилипенко, Т.О. Велічко, О.О. Килименчук, Н.О. Швець, Л.Г. Пожіткова.....	117
Метод критичного мислення в курсі «Проектування підприємств галузі з основами САПР з КП»	
Т.А. Манолі, Т.І. Нікітчина, Я.О. Баришева.....	117
Шляхи методи залучення студентів до здійснення науково-дослідної роботи	
І.О. Климентьєва.....	119
Дисципліна «Основи наукових досліджень» як обов'язкова складова при здобутті вищої освіти	
С.П. Решта, О.В. Бочарова, О.І. Данилова.....	121
Методика демонстрування пристроїв при вивченні електротехніки	
Т.А. Ревенюк.....	122
Про зміст і структуру викладу курсу Прикладної механіки	
А.Г. Аванес'янц.....	124
Удосконалення методики навчання вищої математики формуванням евристичних навичок	
А.В. Вітюк, В.Х. Кирилов, Н.В. Нужна.....	125
Передумови сталого розвитку закладів вищої освіти регіону	
В.А. Самофатова.....	128
Ключові аспекти щодо підвищення якості вищої освіти	
О.П. Ощепков, С.О. Магденко.....	129
Проблеми перекладання української мовою російських дієприкметників на -щий	
О.І. Южакова, І.В. Лакомська.....	130
Шляхи забезпечення якості вищої освіти	
О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек.....	133
Проблема формування історичної пам'яті у контексті забезпечення якості вищої освіти	
О.Г. Шишко.....	136
Про гуманізацію навчання у технічних закладах вищої освіти	
А.О. Соловей, О.М. Кананихіна, Т.С. Ботіка.....	137